

Cuprins

Cuvânt în apărare	7
-----------------------------	---

PARTEA INTÂI

Migrația	11
Insula nebănuită	17
Vila zmeurie	29
Omul cu gândaci de trandafir	44
Un car de învățătură	62
O comoară de păianjeni	75
Dulcea primăvară	93
Conversație	107

PARTEA A DOUA

Vila galbenă ca narcisa	113
Colina broaștelor țestoase	131
O lume într-un zid	148
O paradă de licurici	165
Arhipelagul fermecat	183
Iarna sitarului	203
Conversație	225

PARTEA A TREIA

Vila Albă-ca-Zăpada	233
Flori cuvântătoare	250
Pădurea de ciclame	266
Lacul crinilor	286
Câmpuri ca o tablă de șah	307
O petrecere cu animale	327
Întoarcerea	350
Un mesaj din partea Durrell Wildlife Conservation Trust . . .	355

PARTEA ÎNTÂI

„Există fără îndoială o plăcere în nebunie,
pe care doar nebunii o cunosc.“

DRYDEN, *Călugărul spaniol*

Migrația

Luna iulie a fost stinsă asemeni unei lumânări de vântul mușcător care anunța un cer plumburiu de august. Cădea o burniță tăioasă și înțepătoare ce se învolbura în straturi opace și cenușii când o sufla vântul. De-a lungul coastei din Bournemouth, cabanele de pe plajă întorceau fețe goale de lemn spre marea cenușiu-verzuie, înlănțuită de spuma care sărea nerăbdătoare pe digul de ciment al țărmlui. Pescărușii fuseseră rostogoliți spre interiorul orașului și acum pluteau, cu aripile încordate, peste acoperișuri și se tânguiau jalnic. Era o vreme făcută parcă să pună la încercare răbdarea tuturor.

Luată în grup, familia mea nu oferea o priveliște prea atrăgătoare în după-amiaza aceea, căci vremea adusese cu ea sortimentul obișnuit de boli la care eram predispuși. Mie, care stăteam pe dușumea, etichetându-mi colecția de scoici, îmi adusese un guturai, vărsându-mi-l în craniu ca pe un ciment, astfel că eram silit să respir hârâit cu gura deschisă. Fratelui meu Leslie, ghemuit posac și mohorât lângă foc, îi inflamase interiorul urechilor, făcându-le să sângereze ușor, dar persistent. Pe sora mea

Margo o împestrișase cu o nouă erupție de acnee pe o față deja pătată ca un vâl roșu. Mama se alesese cu o răceală zdravănă și debordantă, asezonată cu un acces de reumatism. Doar fratele meu mai mare, Larry, rămăsese neatins, dar îi era de ajuns faptul că-l iritau metehnele noastre.

Larry a fost, bineînțeles, cel care a dat startul. Noi, ceilalți, eram prea apatici ca să ne mai preocupe și altceva în afara propriilor boli. Dar Larry fusese desemnat de providență să treacă prin viață ca o rachetă mică și blondă care face să explodeze idei în mintea altor oameni, ca apoi el să se încolăcească onctuos ca o pisică și să refuze să se lase învinuit pentru urmări. Enervarea lui sporea odată cu înaintarea după-amiezii. În cele din urmă, privind mânios în jurul camerei, se hotărî să o atace pe mama, ca fiind cauza evidentă a tuturor relelor.

— De ce îndurăm climatul ăsta blestemat? întrebă brusc, făcând un gest spre fereastra schimonosită de ploaie. Privește, și dacă-i vorba așa, privește-ne și pe noi: Margo umflată ca o plăcintă rumenită... Leslie rătăcind prin casă cu câte paisprezece stânjeni de vată în fiecare ureche... Gerry scoțând niște sunete de parcă s-ar fi născut cu gură de lup... Și, uită-te la tine: pe zi ce trece arăți mai ramolită și cazi pradă vedeniilor.

Mama privi pe deasupra unei cărți voluminoase intitulată *Rețete ușoare din Rajputana*.

— Nu-i adevărat! Nu arăt așa! spuse ea indignată.

— *Ba da*, insistă Larry. Ai început să arăți ca o spălătorea-să irlandeză... Iar familia ta seamănă cu o serie de ilustrații pentru o enciclopedie medicală.

Mama, negăsind niciun răspuns zdrobitor, se mulțumi să-l fulgere cu privirea înainte de a se retrage din nou în spatele cărții.

— Ceea ce ne trebuie este soarele, continuă Larry. Nu ești de acord, Les?... Les!... Les!

Leslie extrase o mare cantitate de vată dintr-o ureche.

— Ce-ai spus? întrebă el.

— Uite în ce hal am ajuns, ripostă Larry, întorcându-se triumfător spre mama. A purta o conversație cu el a devenit o operație complicată. Te întreb cât mai putem suporta o asemenea situație. Unul dintre frați nu te aude când vorbești, iar celălalt nu poate fi înțeles. Cred că a venit momentul să luăm măsuri. Nu se poate aștepta de la mine să creez o proză nemuritoare într-o atmosferă de deprimare cu miros de eucalipt.

— Da, dragă, spuse mama vag.

— Ceea ce ne lipsește, continuă Larry reluându-și ritmul obișnuit, este soarele... o țară în care să putem *crește*.

— Da, dragă, ar fi foarte plăcut, consimți mama, fără să asculte prea bine.

— Am primit azi-dimineață o scrisoare de la George. Spune că insula Corfu e minunată. De ce nu ne facem bagajele să plecăm în Grecia?

— Foarte bine, dragă, dacă-ți face plăcere, spuse mama neatentă.

Când era vorba de Larry, avea de obicei grijă să nu-și ia angajamente.

— Când? întrebă Larry, destul de surprins de această consimțire.

Mama, dându-și seama că a comis o greșeală de tactică, lăsă jos cu grijă *Rețetele ușoare din Rajputana*.

— De, cred că ar fi o idee bună să te duci tu întâi să pregătești terenul. Poți apoi să ne scrii și să ne spui dacă-i bine, ca să te urmăm și noi, propuse ea șiret.

Larry îi aruncă o privire ucigătoare.

— *Tot așa* ai spus și când am propus să mergem în Spania, îi aminti el, și am stat două luni nesfârșite la Sevilla, așteptând să veniți și voi, iar tu, între timp, n-ai făcut decât să-mi trimiți scrisori voluminoase despre canalizare și apă potabilă, de parcă aș fi fost angajat la primărie sau așa ceva. Nu, dacă mergem în Grecia, mergem cu toții din prima.

— Zău că *exagerezi*, Larry, se tângui mama. În orice caz, nu pot pleca așa. Trebuie să aranjez ceva în legătură cu casa.

— Să aranjezi! Ce să aranjezi, pentru numele lui Dumnezeu? Vinde-o!

— Nu pot face una ca asta, răspuse mama indignată.

— De ce nu poți?

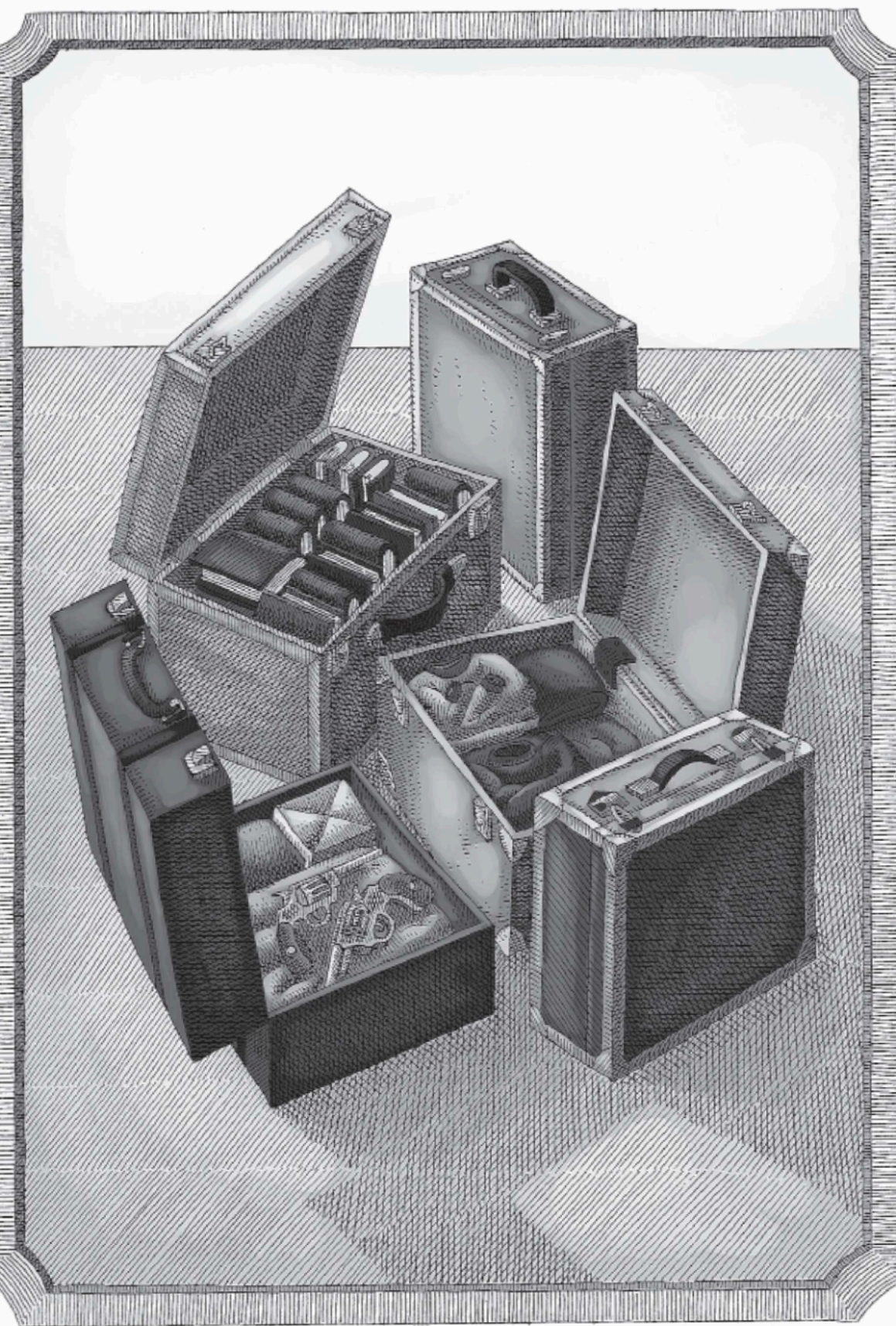
— Abia ce-am cumpărat-o.

— În cazul acesta, vinde-o cât mai e-n picioare.

— Nu fi ridicol, dragă, ripostă mama cu hotărâre. Nici nu poate fi vorba de așa ceva. Ar fi curată nebunie.

Am vândut deci casa și am fugit de tristețea verii englezești ca un cârd de rândunele migratoare.

Noi toți călătoream cu bagaj puțin, neluând decât ce consideram strict esențial existenței. Când am deschis bagajele pentru inspecția vamală, conținutul geamantanelor noastre indica exact caracterul și pasiunile fiecăruia. Astfel, bagajul lui Margo consta dintr-o mulțime de veșminte diafane, trei cărți despre slăbit și un regiment de sticlute, conținând fiecare un elixir garantat pentru vindecarea acneei. Cufărul lui Leslie conținea câteva pulovere pe gât, o pereche de pantaloni înfășurați în jurul a două revolve, un pistol pneumatic, o carte intitulată *Fii propriul tău armurier* și o sticlă mare din care picura ulei. Larry era însoțit de două lăzi cu cărți și o servietă în care

își pusese hainele. Bagajul mamei era judicios împărțit între haine și diverse cărți de bucate și de grădinărit. Eu îmi luasem numai acele articole pe care le consideram necesare să îndulcească plictiseala unei lungi călătorii: patru cărți de științe naturale, o plasă de prins fluturi, un câine și un borcan plin cu omizi, toate în pericol iminent de a deveni crisalide. Și astfel, perfect echipați, după părerea noastră, am părăsit țărmurile reci și umede ale Angliei.

Franța, melancolică și spălată de ploaie, Elveția ca un tort de Crăciun, Italia, exuberantă, zgomotoasă și rău mirositoare, pe toate le-am lăsat în urmă, păstrând amintiri confuze. Micul vapor se desprinsese palpitând de călcâiul Italiei și pe când dormeam în cabinele cu aer închis, undeva, pe întinderea de ape lustruite de lună, am trecut peste linia invizibilă și am intrat în lumea strălucitoare ca o oglindă a Greciei. Încetșor, sentimentul acestei schimbări s-a strecurat în noi și, drept urmare, ne-am trezit cu noaptea în cap și am ieșit plini de nerăbdare pe covertă.

Marea ridica mușchi netezi și albaștri de valuri, mișcându-se în lumina zorilor, iar spuma din siaj se rotea lin în urma noastră, ca o coadă de păun alb, sclipind cu bășicuțe. Cerul era palid și pătat cu galben la orizontul dinspre răsărit. În fața noastră se întindea o pată cafeinie de pământ, cuibărită în ceață, cu un volan de spumă la bază. Era Corfu. Ne-am încordat privirea să ne dăm seama de forma exactă a munților, să descoperim văile, vârfurile, defileurile, dar degeaba, nu se zărea decât o siluetă. Apoi soarele trecu deasupra orizontului și cerul deveni dintr-odată de un albastru satinat și smălțuit, ca un ochi de gaiță. Curbele nesfârșite și meticuloase ale mării se înflăcărară pentru o clipă, ca să se schimbe apoi într-un purpuriu regal, stropit cu verde. Ceața se ridică

în panglici repezi și ușoare și în fața noastră apăru insula, cu munți ce dormeau parcă sub un cearșaf brun, mototolit, ale cărui falduri erau pătate de verdele crângurilor de măslini. De-a lungul țărmurilor se arcuiu plaje albe ca niște colți de elefant, alături de cetății de stâncă strălucitoare, unele aurii, altele roșii sau albe. Am ocolit capul nordic, un umăr neted de stâncă ruginie curbată într-o serie de vâgăuni gigantice. Valuri negre ridicau siajul navei noastre și-l purtau ușor către ele, ca apoi, chiar la gura lor, să se spargă, sâsâind însetat printre stânci. Ocolind capul, am lăsat în urmă munții și acum insula cobora lin, pătată de irizarea argintie și verde a măslinilor, având ici și colo câte un deget amenințător de chiparos negru, îndreptat spre cer. Apa puțin adâncă din golfuri era albastră ca un fluture și peste zgomotul făcut de motorul navei puteam auzi, răsunând ușor dinspre țărm, ca un cor de voci mărunte, strigătele ascuțite și triumfătoare ale greierilor.

Insula nebănuită

Ne-am croit cu greu drum prin zgomotul și confuzia din baraca vămii spre soarele strălucitor de pe chei. În jurul nostru orașul se ridica abrupt; rânduri de case multicolore, îngrămădite la întâmplare, ferestre cu obloane verzi deschise ca aripile a sute de fluturi. În spatele nostru se întindea golful, neted ca un platou, picotind într-un albastru incredibil.

Larry, mergând repede, cu capul înclinat pe spate și cu o expresie atât de regal disprețuitoare pe față încât nu-i mai observai statura miniaturală, nu scăpa din ochi

hamalii care se războiau cu bagajele. În urma lui pășea Leslie, scund, îndesat, cu un aer de beligeranță potolită, apoi Margo, târând în urmă metri întregi de muselină și de parfum. Mama, arătând ca un mic misionar hărțuit, prins în plină răzmeriță, fu târâtă fără voia ei spre cel mai apropiat stâlp de felinar de un Roger exuberant. Se văzu silită să stea acolo, privind în gol, în timp ce el se ușura de emoțiile reținute care se acumulasera. Larry alese două trăsuri atât de hodorogite încât aveau ceva măreț, puse bagajul într-una, și el se instalează în cealaltă. Privi apoi enervat împrejur.

— Și acum, întrebă el, ce mai așteptăm?

— O așteptăm pe mama, explică Leslie. Roger a găsit un stâlp de felinar.

— Doamne sfinte! exclamă Larry, apoi se ridică în picioare în trăsură și răcni: Hai, mamă, vino! Câinele poate să mai aștepte.

— Vin acum, dragă, răspunse mama calm, neținând seama de adevăr, căci Roger nu dădea semne că ar vrea să plece de lângă stâlp.

— Câinele ăsta a fost o adevărată pacoste tot timpul călătoriei, spuse Larry.

— Nu fi așa nerăbdător, ripostă Margo indignată, câinele nu are nicio vină... și oricum, la Napoli a trebuit să te așteptăm pe *tine* o oră.

— Aveam stomacul deranjat, explică Larry rece.

— Ei da, probabil că și stomacul *lui* e deranjat, spuse Margo triumfătoare. E totuna, șase pentru unu, o duzină pentru celălalt.

— Vrei să spui jumătate de duzină pentru celălalt.

— Ce vreau, ce nu vreau, e același lucru.

În momentul acela a venit și mama, cu părul puțin în dezordine, iar noi a trebuit să ne concentrăm atenția

asupra sarcinii de a-l băga pe Roger în trăsură. Cum nu mai fusese niciodată într-un asemenea vehicul, îl trata cu suspiciune. În cele din urmă, am fost nevoiți să-l luăm pe sus și, în timp ce el lătra înnebunit, să-i facem vânt înăuntru, ca apoi să ne aruncăm cu respirația tăiată asupra lui și să-l ținem pe loc. Calul, speriat de aceste manevre, porni într-un trap anevoios, și noi o sfârșirăm toți grămadă pe podeaua trăsurii, cu Roger care gemea dedesubt.

— Ce mai apariție, constată Larry cu amărăciune. Am sperat să dăm impresia de maiestate binevoitoare și iată ce se întâmplă... intrăm în oraș ca o trupă de saltimbanci medievali.

— N-o ține așa *întruna*, dragă, încercă mama să-l potolească. Ajungem îndată la hotel.

Și astfel trăsura noastră își deschise drum spre oraș, bălăbănindu-se și zdrăngănind, în timp ce noi, stând pe banchetele acoperite cu roșar, încercam să dăm impresia de maiestate binevoitoare, cum ne pretindea Larry. Roger, strâns în încheștarea puternică a lui Leslie, stătea cu capul atârnat în afara vehiculului, rotindu-și ochii gata parcă să-și dea duhul. Am trecut apoi huruind pe lângă o ulicioară unde patru javre stăteau tolănite la soare. Roger se încordă, îi privi furios și dădu drumul unui torent de lătrături groase. Javrele, ca electrizate, deveniră imediat active și începură să gonească după trăsură, hămăind zgomotos. Poza noastră fu iremediabil zdruncinată, căci era nevoie de două persoane să-l frâneze pe Roger ce părea turbat, în timp ce toți ceilalți, aplecați în afara trăsurii, făceau gesturi amenințătoare, cu reviste și cărți, spre haita care ne urmărea. Singurul rezultat era că-i stârneam și mai tare și, la fiecare străduță pe lângă care treceam, numărul lor creștea, astfel încât în momentul în care am început să coborâm strada principală a orașului erau vreo douăzeci

și patru de câini care se aruncau spre roțile trăsurii, înnebuniți aproape de furie.

— De ce nu face cineva ceva? întrebă Larry, ridicându-și vocea ca să depășească vacarmul. E ca o scenă din *Coliba unchiului Tom*.

— De ce nu faci *tu* ceva, în loc să tot bodogănești, se răsti Leslie, care era încleștat în luptă cu Roger.

Larry se ridică imediat în picioare, smulse biciul din mâna birjarului uluit, lovi cu putere spre haita de câini, nu-i nimeri și-l atinse pe Leslie la ceafă.

— De-a ce naiba-ți închipui că te joci? mârâi Leslie, răsucind spre Larry o față stacojie și furioasă.

— Accident, explică Larry aerian. Mi-am pierdut antrenamentul. E atâta timp de când n-am mai folosit un bici.

— Mai bine vezi ce dracu' faci, strigă Leslie pus pe harță.

— Ei, lasă, dragă, a fost un accident, îl îmbună mama. Larry mai biciui o dată câinii și doborî pălăria mamei.

— Tu ești o pacoste mai mare decât câinii, constată Margo.

— Fii atent, dragă, îl rugă mama ridicându-și pălăria. Ai putea lovi pe cineva. În locul tău aș lăsa biciul jos.

În clipa aceea trăsură se opri, cu un hârâit, în fața unei uși deasupra căreia atârna o firmă pe care scria *Pensiune elvețiană*. Câinii, convinși că în sfârșit vor reuși să înhațe potaia neagră și efeminată care se plimba cu trăsură, ne înconjurară, plini de speranțe, în grup compact. Ușa hotelului se deschise și un portar bătrân, cu favoriți, își făcu apariția și privi sticlos spre harababura de pe stradă. Necesitatea de a-l scoate pe Roger din trăsură și a-l băga în hotel ridica probleme considerabile. Fiind un câine greu, întreaga familie trebuia să-și unească forțele ca să-l ridice, să-l care și să-l stăpânească. Larry uitase între timp

de poza maiestuoasă și începuse să se amuze. Sărea și țopăia pe trotuar, croind cu biciul o cărare printre câini, pe unde Leslie, Margo, mama și cu mine căram grăbiți un Roger care se lupta și mârâia. Intrarăm clătînându-ne în hol și portarul trânti ușa dinspre stradă și se sprijini cu spatele de ea, cu mustața tremurându-i. Directorul pensiunii înainta spre noi, măsurându-ne cu o privire neîncrezătoare și curioasă. Mama, cu pălăria sucită și strângând într-o mână borcanul meu cu omizi, începu să-i vorbească.

— Numele nostru este Durrell, spuse zâmbind dulce, de parcă modul în care ne făcusem intrarea ar fi fost cel mai normal din lume. Sper că ați rezervat niște camere pentru noi.

— Da, doamnă, spuse directorul, ferindu-se de Roger care tot mai mârâia. Sunt la etajul întâi. Patru camere și un balcon.

— Foarte bine, se bucură mama. În cazul acesta aș propune să urcăm imediat și să ne odihnim puțin înainte de a lua prânzul.

Și, cu o considerabilă grație maiestuoasă, își conduse familia la etaj.

Am coborât ceva mai târziu la masă, într-o cameră mare și întunecoasă, plină de ghivece cu palmieri prăfuiți și de sculpturi distorsionate. Ne servea portarul cu favoriți care devenise chelner-șef îmbrăcând pur și simplu un frac cu un plastron de celuloid care scârțâia ca o întrunire de greieri. Masa fu totuși abundentă și bine gătită și am mâncat cu poftă. Pe când se servea cafeaua, Larry se lăsă pe spătarul scaunului cu un suspin.

— A fost o masă bunicică, admise el cu generozitate. Ce crezi despre locul acesta, mamă?

— De, *mâncarea* a fost bună, aprobă mama, refuzând să-și spună părerea.